

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Akademický rok 2013/2014

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení diplomanta: **Petr MOC**
Osobní číslo: **R09M0167P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Porotní soudnictví**
Zadávací katedra: **Katedra právních dějin**

Nechť žádný svobodný člověk není zatčen, ani uvězněn, ani vypuzen z držby, nebo prohlášen za psance, nebo poslán do vyhnanství, nebo nějakým způsobem ničen, ani na něho nepůjdeme ani na něho nepošleme, leč po zákonném soudu osob jemu rovných či podle zákona země.

Lze v čl. 39 Velké listiny svobod spatřovat základ porotního soudnictví ve středověké Anglii? Dlouho se mělo za to, že by tomu tak mohlo být. Přestože dnes víme, že toto tvrzení se nezakládá na skutečnosti, lze z uvedeného ustanovení vyčíst základní charakteristiku porotního soudnictví. Především je tedy porota institutem procesního práva, uplatnění nalézá v řízení soudním. Dále v podstatě garantuje, že takové soudní řízení proběhne za účasti širšího okruhu osob, než jen za účasti strany žalující a strany žalované. V době vydání Velké listiny svobod tak šlo o záruku, o omezení moci panovníka, že nebude zneužita proti nejvyšší šlechtě (baronům). „Porota“ tak měla vlastně dohlížet na to, že jednání nebude vedeno zaujatě, že bude zaručena rovnost stran. Toto tvrzení je zároveň nejsilnějším argumentem pro přívržence poroty jako takové. Jde o požadavek na to, aby se soudní řízení odehrávalo před někým nezaujatým, někým, kdo je nezávislý na státní moci. Dalo by se říci, že do soudního řízení se vnáší laický prvek. Naproti tomu se často poukazuje na nedostatečnou profesionalitu a znalost procesních institutů ze strany jednotlivých porotců, do popředí se také často staví možnost ovlivnění členů poroty i jinými než

právními argumenty; psychologickými nebo rétorickými, přičemž tyto faktory mohou sehrát rozhodující úlohu již při samotném výběru porotců.

Na této základní charakteristice vystavěl diplomant svoji práci, přičemž obou těchto pohledů na věc si byl nepochybně velmi dobře vědom. V této souvislosti se jeví, že diplomantovi jsou sympatičtější spíše argumenty vyzdvihující přednosti porotního soudnictví. Volba tématu není od věci, i když (jak také diplomant správně uvádí) v kontinentálním pojetí či systému práva není porotní soudnictví právě tradičním institutem. Velmi výstižně se v této souvislosti v práci uvádí, že málokdo si naproti tomu uvědomuje, že řízení před porotou probíhalo v Československu ještě po druhé světové válce.

Z pohledu oponenta je nejpřínosnější částí diplomové práce kapitola pátá, nazvaná „Pozitiva a negativa porotního soudnictví“. Zde se autor práce velmi dobře zamýšlí nad všemi aspekty, které mohou při soudu před porotou sehrát významnou roli ať již kladnou či zápornou. Poněkud sporné je zařazení pojednání o roli advokáta před soudcem a před porotou, a to protože působí v této kapitole značně nesourodě a není zřejmé, proč je zmiňována právě pozice advokáta, když je evidentní, že ze stejného úhlu pohledu by se dala hodnotit i role dalších osob zúčastněných na řízení. Oponent se navíc domnívá, že do konceptu diplomové práce příliš nezapadá ani zvolená argumentace pomocí rozličných televizních seriálů.

Do diplomové práce byl zařazen i popis vybraných procesů před porotou. Týká se případů Karla Havlíčka Borovského a Leopolda Hilsnera. Podává se detailní popis a průběh obou případů, ve vztahu k tématu diplomové práce se však pouze uvádí, že Havlíčkův případ je jedním z prvních před porotou a v Hilsnerově případě, že porota byla vybrána „účelově“. Předpokládá se zde (i když opatrně), že porota byla tím faktorem, který sehrál jistou roli. Oba procesy jsou přitom jistě pozoruhodné. Ovšem spíše tím, že se před soud vůbec dostaly. U Havlíčka je to pochopitelně pro jeho ostrou kritiku tehdejšího režimu, u Hilsnera pak pro snahu najít rychle „oběť“ pro upokojení nepřátelsky naladěné veřejnosti. Na obou případech by tak bylo možno dokladovat například porušení základních principů demokratického právního státu z hlediska zaručených ústavních zásad, ve vztahu k porotnímu soudnictví je na nich zajímavé pouze to, že se odehrávaly před porotou.

Jako částečně sporné se může jevit zařazení třetí kapitoly, jejíž obsah byl již prezentován a přednesen při jiných příležitostech a pro jiné účely; již zpracované téma je tedy využíváno opakovaně. Je však pravdou, že autor diplomové práce se k této skutečnosti sám přiznává. Navíc je potěšitelné, že se autor zúčastnil (mezinárodních) konferencí již v době svého magisterského studia.

Také druhá kapitola pojednávající především o velkých právních systémech zřejmě přesahuje rámec zvoleného tématu práce. Je jistě dobré, vzhledem k zaměření práce, uvést původ porotního soudnictví, stejně tak jako fakt, že porotní soudnictví je typické pro angloamerický právní systém. Přesahuje však zcela rámec práce, pokud se podává výklad (i když stručný) o jednotlivých právních systémech. Popis islámského systému se jeví jako neuzavřený, jako by část výkladu chyběla.

Pro celkovou charakteristiku práce lze použít slova diplomanta, kterých sám použil v závěru. Z práce je zřejmá obava o to, zda bude splněn předepsaný rozsah práce. Proto byly zařazeny kapitoly, které se porotního soudnictví týkají jen okrajově (kapitola 2) či přeneseně (kapitola 4). Zbývající kapitoly přitom obsahují dostatečné množství materiálu na to, aby předepsaný rozsah práce byl splněn. Z nich je i zřejmé, že diplomant shromáždil značné množství materiálu, které svědčí o jeho zájmu o věc. Jen jsou tyto informace podávány poněkud neuspořádaně (například zařazení bodu 4. 2. 2) někdy i nelogicky (bod 3. 3 je nazván Opravné prostředky, pojednává přitom jen o řádných opravných prostředcích, bod 4. je nazván Obnova řízení, což je také opravný prostředek – mimořádný). Je přínosné, když práce obsahuje přílohy, jako je tomu v tomto případě u příloh C, D, E. Proč ale byly k porotnímu soudnictví zařazeny právě Deklarace nezávislosti a Listina práv Spojených států amerických, není zřejmé ani z textu práce.

Konečně je třeba zmínit i formální úpravu práce. Nakonec tedy osahuje předepsaný rozsah i odpovídající poznámkový aparát i stručné cizojazyčné resumé v anglickém a německém jazyce. Kvalitu práce však snižuje nejednotné formátování textu, nestejně mezery mezi odstavci, mezery v poznámkovém aparátu (str. 9, 21). Také obrázky (str. 38, 42, 51, 67) měly být spíše zařazeny do příloh. Navíc práce obsahuje i gramatické chyby.

I přes výše uvedené výhrady oponent nakonec **doporučuje práci k obhajobě**. Při obhajobě by však diplomant měl přesvědčivě vysvětlit, co ho vedlo k právě takové koncepci dané diplomové práce.

V Plzni dne 6. 4. 2014

JUDr. Bc. Jan Podola, Ph.D.